

FRA paziņojums presei

Vīne, 2014. gada 29. aprīlis

Vajadzīgi pasākumi, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu iespēju balsot

Personas ar invaliditāti ir aktīvi pilsoņi, kuri vēlas piedalīties politiskajā dzīvē, ja viņiem ir tāda iespēja. Tomēr Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) jaunākajā ziņojumā par personu ar invaliditāti tiesībām atklāti juridiskie, administratīvie un pieejamības šķēršļi, kas vēl joprojām var ierobežot šo personu piedalīšanos vēlēšanās.

„Tiesības uz politisko līdzdalību ir pamattiesības, kuras izmantot jābūt vienlīdzīgai iespējai ikvienam,” pauž FRA direktors Mortens Kerums ([Morten Kjaerum](#)). *„Tomēr FRA ziņojumā uzsvērts, ka daudzi šķēršļi var negatīvi ietekmēt personu ar invaliditāti demokrātiskās tiesības. Tuvojoties Eiropas Savienības vēlēšanām, šis ir savlaicīgs atgādinājums vajadzībai pēc pārmaiņām visā Eiropas Savienībā, lai visām personām ar invaliditāti garantētu vienlīdzīgas balsstiesības mūsu sabiedrības politiskajā dzīvē.”*

FRA kopā ar Eiropas Komisiju ir izstrādājusi virkni cilvēktiesību rādītāju attiecībā uz to, kā Eiropas Savienībā tiek ievērotas, popularizētas un īstenotas tiesības uz politisko līdzdalību, kā aprakstīts ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām (CRPD).

Šajos rādītājos apkopotie dati norāda, ka personas ar invaliditāti, ja tām ir iespēja, aktīvi piedalās politiskajās norisēs, proti, balsošanā, politiskajās sanāksmēs, kā arī diskusijās ar ievēlētām amatpersonām. Tomēr, kā liecina dati, vēl joprojām pastāv ievērojamas problēmas, kas konkrētas personas ar invaliditāti ietekmē vairāk nekā citas personas.

Šajā kontekstā FRA ierosina turpmāk minētos pasākumus.

1. Juridisko un administratīvo šķēršļu novēršana:

- dalībvalstu rīcības plānos invaliditātes jomā jāizvērtē, kā veicināt personu ar invaliditāti politisko līdzdalību, piemēram, būtu jāveic izmaiņas tiesību aktos, kas ierobežo personu ar invaliditāti tiesības balsot;
- jāievieš arī alternatīvas balsošanas iespējas, piemēram, personām ilgtermiņa ārstniecības iestādēs, kā arī jānodrošina šīm personām veidi, kā lūgt palīdzību balsošanā, lai neviena tiesības piedalīties vēlēšanās netiktu ierobežotas;
- jānodrošina arī labāka pieejamība balsošanas sūdzību mehānismiem, kā arī jāatļauj personu ar invaliditāti organizācijām (DPO) iesniegt sūdzības tiesā.

2. Politiskās līdzdalības pieejamības vairošana:

- vēlēšanu iecirkņi jāpielāgo ne tikai personām ar fiziskiem traucējumiem, bet visām personām ar invaliditāti, piemēram, jāpiedāvā atbilstoša palīdzība visām personām, kuras vēlas balsot;
- jānodrošina informācijas par vēlēšanām un kampaņu materiālu pieejamība pēc iespējas vairāk formātos, piemēram, Braila rakstā, dalībvalsts valodas zīmju valodā, viegli lasāmā formātā utt.

3. Politiskās līdzdalības iespēju paplašināšana:

- saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (CRPD) personas ar invaliditāti obligāti jākonsultē un aktīvi jāiesaista to lēmumu pieņemšanā, kuri uz tām

attiecas; Eiropas Savienības iestādēm un dalībvalstīm jāuzlabo mehānismi, lai iesaistītu personu ar invaliditāti organizācijas (*DPO*);

- jāveicina personu ar invaliditāti iespējas piedalīties sabiedriskās apspriešanās, piemēram, izmantojot šīm personām pieejamus saziņas veidus;
- kandidātiem ar invaliditāti jābūt vienlīdzīgām iespējām tikt ievēlētiem amatā, kā arī vajadzības gadījumā jāsniedz papildu atbalsts.

4. Izpratnes par tiesībām vairošana:

- par vēlēšanām atbildīgajām amatpersonām, politiskajām partijām, valsts iestādēm, kā arī plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem jānodrošina mācības un vadlīnijas attiecībā uz to, kā pielāgoties personu ar invaliditāti vajadzībām;
- izstrādājot šīs vadlīnijas, dalībvalstīm jāiesaista arī personu ar invaliditāti organizācijas (*DPO*), piemēram, jāpielāgo nepieejamie vēlēšanu iecirkņi un kampaņu materiāli.

5. Datu iegūšana politiskās līdzdalības novērtēšanai:

- jāiegūst skaidri un salīdzināmi dati Eiropas Savienības un dalībvalstu līmeņos, lai plānotu mērķētus pasākumus, kuri vairotu politisko līdzdalību, piemēram, jāizstrādā vienota pieeja šo datu iegūšanai un pieejamības novērtēšanas vadlīnijas.

Papildu informācija

- Plašāku informāciju meklējiet ziņojumā [„Rādītāji attiecībā uz personu ar invaliditāti tiesībām uz politisko līdzdalību”](#) un [saistītajā jautājumā un atbilžu](#) sadaļā.
- Kontaktinformācija: media@fra.europa.eu, tālr.: +43 1 580 30 642.

Piezīmes redaktoriem

- Varat iepazīties ar *FRA* iepriekšējo ziņojumu par [tiesībām uz politisko līdzdalību personām ar garīgās veselības problēmām un personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem](#), kā arī ziņojumu par [rīcībspējas šķēršļiem](#).
- [25 ES dalībvalstis, kā arī Eiropas Savienība](#) ir apstiprinājušas ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRPD*), kas stājās spēkā 2008. gada maijā. Šis ir pirmais juridiski saistošais starptautisko cilvēktiesību instruments, kurā iesaistījusies Eiropas Savienība. *CRPD* cita starpā paredz garantēt personu ar invaliditāti politisko tiesību ievērošanu, kas ietver gan tiesības balsot, gan arī vienlīdzīgu šo tiesību izmantošanas iespēju.
- Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) pienākums ir sniegt ar pierādījumiem pamatotus padomus Eiropas Savienībai un dalībvalstu lēmējinstancēm, tādējādi vairojot informētību un veicinot mērķētākas apspriedes un politiku pamattiesību jomā.